

Invalidne osebe v cestnem prometu

Za osebe na invalidskih vozičkih v cestnem prometu veljajo ista prometna pravila kot za pešce

Morda ne bo odveč, če v prispevku najprej opozorim, da veljajo v cestnem prometu za osebe na invalidskih vozičkih ista pravila gibanja kakor za pešce. Zakon o varnosti cestnega prometa (Uradni list RS, št. 25/06 – uradno prečiščeno besedilo, v nadaljevanju: zakon) opredeljuje pešca takole: »pešec je oseba, udeležena v cestnem prometu, ki hodi po cesti, pri tem pa lahko vleče ali potiska vozilo, ali se premika z **invalidskim vozičkom** s hitrostjo pešca ali tak voziček potiska, in oseba, ki uporablja za gibanje drugo prevozno sredstvo, ki po tem zakonu ni vozilo« (člen 23., alineja 67). Zakon določa, da smejo hoditi pešci po vozišču tam, kjer ni pločnika, pešpoti ali kolesarske steze, hoditi morajo ob levem robu vozišča v smeri hoje. Pešec, ki potiska ob sebi enosledno vozilo, ga mora voditi na svoji levi strani, enaka določba velja tudi za osebo, ki se vozi v **invalidskem vozičku** (člen 95.). Dodajmo še, da se **edino invalidski vozički lahko uporabljajo** na vozišču ceste, ki je namenjena prometu motornih vozil. Ne smemo prezreti določila, da mora imeti pešec, ki vleče ali potiska po vozišču ročni voziček ali se vozi po vozišču v **invalidskem vozičku**, ponoči in ob zmanjšani vidljivosti na vozičku prižgano najmanj eno svetilko, ki oddaja belo svetlobo. Svetilka mora biti pritrjena na levi strani, vidna mora biti od spredaj in zadaj. Svetloba svetilke ne sme slepiti drugih udeležencev (člena 96. in člen 97.).

Invalidi imajo posebne pravice do parkiranja

Ustavitev in parkiranje vozila določa 52. člen zakona. Vsi poznamo prometne znake, ki jasno označujejo, kje je prepovedano in kje dovoljeno parkiranje vozil. Žal mnogi vozniki kršijo 5. alinejo člena, ki določa, da na označenem parkirnem prostoru za invalide oziroma invalidke (v nadaljnjem besedilu: invalide), **lahko parkirajo le osebe iz četrtega odstavka 53. člena** tega zakona, navajam:

" (4) Na označenem parkirnem prostoru za invalida sme parkirati vozilo:

– oseba, ki ima zaradi izgube, okvare ali paraliziranosti spodnjih ali zgornjih okončin ali medenice priznana **najmanj 60% telesno okvaro, osebe z multiplo sklerozo in osebe z mišičnimi in živčno mišičnimi obolenji z ocenjeno najmanj 30% telesno okvaro,**

– **težko telesno prizadeta oseba**, ki ji je zaradi tega priznana **invalidnost** po predpisih o varstvu telesno in duševno prizadetih oseb,

– **spremljevalec**, ki vozi in spremlja osebo iz prve ali druge alineje tega odstavka, ki sama ne more ali ne sme voziti motornega vozila, težko duševno prizadeto osebo, ki ji je zaradi tega priznana **invalidnost** po predpisih o varstvu telesno in duševno prizadetih oseb ali osebo, ki je slepa,

– **spremljevalec**, ki vozi in spremlja mladoletno osebo, ki je težko telesno ali duševno prizadeta oziroma je zaradi izgube, okvare, paraliziranosti spodnjih okončin ali medenice ovirana pri gibanju.

(5) Voznik vozila, parkiranega v skladu s prvim ali četrtem odstavkom tega člena, mora označiti parkirano vozilo z veljavno parkirno karto.

...."

Opis evropske dvojezične parkirne karte za invalidne osebe

Postopek za izdajo parkirne karte ureja poseben Pravilnik o parkirni karti (Uradni list RS, št. 41/2006), ki natančno določa obliko in vsebino parkirne karte, postopek za njeno izdajo, veljavnost parkirne karte ter način označevanja vozila. Drugi člen pravilnika navaja osebe, ki so upravičene pridobiti parkirno karto – navedeni so v četrtem odstavku 53. člena zakona (glej predhodno poglavju). V tem odstavku je tudi opisana parkirna karta:

"...

(2) Parkirna karta za upravičence iz četrtega odstavka 53. člena Zakona o varnosti cestnega prometa (Uradni list RS, št. 25/06 – uradno prečiščeno besedilo, v nadaljnjem besedilu: zakon) je pravokotne oblike, velikosti 106 x 148 mm. Osnovna barva parkirne karte je svetlo modra, z izjemo belega simbola »uporabnika invalidskega vozička«, ki je vrisan v kvadratu temno modre barve. Parkirna karta se izda na obrazcu, ki je kot priloga št. 2 sestavni del tega pravilnika (odstavek 2, člen 2.)".

Nova evropsko veljavna parkirna karte imetniku omogoča parkiranje na posebej označenih parkirnih prostorih za invalide, parkirno karto pa je potrebno namestiti na vidno mesto za sprednje vetrobransko steklo. Parkirna karta vsebuje podatke o izdajatelju z datumom izdaje, na hrbtni strani pa fotografijo imetnika, njegovo ime in priimek in lastnoročni podpis.

Zahteva za izdajo parkirne karte za invalidne osebe

Zahtevo za izdajo parkirno karto naslovimo na upravno enoto, kjer je naše stalno ali začasno prebivališče (člen 3.). Šesti člen pravilnika določa, kako vložiti zahtevek, navajam:

"(1) Zahtevi za izdajo parkirne karte za upravičence iz drugega odstavka 2. člena tega pravilnika je potrebno priložiti:

- odločbo o invalidnosti, iz katere je nedvoumno razvidna upravičenost oziroma potrdilo izbranega osebnega zdravnika o izpolnjevanju pogojev iz 53. člena zakona,
- dve fotografiji,
- dokazilo o plačilu obrazca parkirne karte.

(2) Izbrani osebni zdravnik izda potrdilo o izpolnjevanju pogojev iz 53. člena zakona na obrazcu, ki je kot priloga št. 5 sestavni del tega pravilnika.

(3) Invalidne osebe morajo zahtevi za izdajo parkirne karte priložiti fotografiji, ki kažeta pravo podobo osebe in nista retuširani. Fotografiji morata biti izdelani na belem, tankem, sijajnem fotografskem papirju, velikosti 35 x 45 mm, v črno-beli ali barvni tehniki. Fotografiji ne smeta biti izdelani z napravo za samopostrežno fotografiranje.

(4) Oseba mora biti fotografirana od spredaj, z odkritim čelom in obrazom, brez klobuka, čepice, rute ali drugih pokrival.

(5) Ne glede na določbo prejšnjega odstavka smejo pripadnice oziroma pripadniki verskih skupnosti ter druge osebe, ki po svoji ljudski navadi kot sestavni del svojega oblačila oziroma kot sestavni del oblačila verske skupnosti nosijo čepico, ruto ali drugo pokrivalo priložiti fotografiji, na katerih so fotografirani s čepico, ruto ali drugim pokrivalom, če imajo odkrito čelo in obraz.

(6) Pred izdajo parkirne karte, upravna enota preveri podatke v zahtevi ter ugotovi istovetnost osebe."

Zaradi navedenih pogojev, ki jim mora ustrezati fotografija, bo najbolje predhodno seznaniti fotografa o zahtevanem predpisanem papirju in formatu fotografije. Potrebno je še opozorilo, da mora imetnik parkirne karte pristojni upravni enoti v 15 dneh prijaviti vsako spremembo, ki vpliva na spremembo podatkov vpisanih na parkirni karti (člen 8.). Izdana parkirna karta ima neomejeno veljavnost (člen 9.), namestiti pa jo je potrebno na vidno mesto na levi notranji strani vetrobranskega stekla za čas parkiranja vozila (člen 10.).

Upravne enote so pričele z **izdajo novih obrazcev parkirne karte** že sredi aprila 2007, vendar ostajajo dosedanji znaki za parkiranje motornih vozil, **izdani po prejšnjih predpisih v veljavi še do 3. maja 2009**. Imetniki **dosedanjih parkirnih kart za invalide** lahko zahtevajo na upravni enoti **zamenjavo za novo parkirno karto** po tem pravilniku brez dodatnih dokazil. Upravičenci priložijo le dosedanji znak invalida, potrdilo o upravičenosti uporabljanja znaka, dve fotografiji in plačajo nov obrazec parkirne karte v vrednosti 2,40 EUR.

Upravičenci, ki **prvič vlagajo zahtevo** za izdajo parkirne karte, oddajo obrazec 'Vloga za (izdajo, vpis sprememb, nadomestitev) parkirne karte za invalidne osebe, ki ji morajo priložiti **odločbo o invalidnosti oziroma potrdilo izbranega osebnega zdravnika**.